bilimger.kz
Республикалық білім және ғылым порталы
https://bilimger.kz
ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі тіркелген — Куәлік нөмірі: ***KZ45VPY00102718***
2019

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Тағдырлас елдер

ЖАРИЯЛАНДЫ	СІЛТЕМЕ
21.10.2019	https://bilimger.kz/61795/

АННОТАЦИЯ / АҢДАТПА

v\:* {behavior:url(#default#VML);}
o\:* {behavior:url(#default#VML);}
w\:* {behavior:url(#default#VML);}
.shape {behavior:url(#default#VML);}

Normal
0
false

false
false
false

RU
X-NONE
X-NONE

/* Style Definitions */
table.MsoNormalTable
{mso-style-name:»Обычная таблица»;
mso-tstyle-rowband-size:0;
mso-tstyle-colband-size:0;
mso-style-noshow:yes;
mso-style-priority:99;
mso-style-parent:»»;

© 2026 Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық құқықтар қорғалған.

mso-padding-alt:0cm 5.4pt 0cm 5.4pt;
mso-para-margin-top:0cm;
mso-para-margin-right:0cm;
mso-para-margin-bottom:10.0pt;
mso-para-margin-left:0cm;
line-height:115%;
mso-pagination:widow-orphan;
font-size:11.0pt;
font-family:»Calibri»,»sans-serif»;
mso-ascii-font-family:Calibri;
mso-ascii-theme-font:minor-latin;
mso-hansi-font-family:Calibri;
mso-hansi-theme-font:minor-latin;
mso-fareast-language:EN-US;}
table.MsoTableGrid
{mso-style-name:»Сетка таблицы»;
mso-tstyle-rowband-size:0;
mso-tstyle-colband-size:0;
mso-style-priority:59;
mso-style-unhide:no;
border:solid black 1.0pt;
mso-border-themecolor:text1;
mso-border-alt:solid black .5pt;
mso-border-themecolor:text1;
mso-padding-alt:0cm 5.4pt 0cm 5.4pt;
mso-border-insideh:.5pt solid black;
mso-border-insideh-themecolor:text1;
mso-border-insidev:.5pt solid black;
mso-border-insidev-themecolor:text1;
mso-para-margin:0cm;
mso-para-margin-bottom:.0001pt;
mso-pagination:widow-orphan;
font-size:11.0pt;
font-family:»Calibri»,»sans-serif»;
mso-ascii-font-family:Calibri;
mso-ascii-theme-font:minor-latin;
mso-fareast-font-family:»Times New Roman»;
mso-fareast-theme-font:minor-fareast;
mso-hansi-font-family:Calibri;
mso-hansi-theme-font:minor-latin;}

© 2026 Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық құқықтар қорғалған.

Ұзақ мерзімді жоспардың тарауы: **Мектеп:**Ойыл ауданы, «Саға мектеп-балабақшасы»КММ
Отбасы және демографиялық өзгеріс
Пәні: қазақ тілі
Күні: **Мұғалімнің аты-жөні:**Акбисенова А.З.
Сынып: 9 **Қатысқаны:** **Қатыспағаны:**

Сабақтың тақырыбы:	Тағдырлас елдер	
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары(оқу бағдарламасына сілтеме)	9.2.1.1. тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстыру, өңдеу; 9.4.4.1. салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата білу, түрлендіріп қолдану.	
Сабақтың мақсаты	**Барлық оқушылар:** тұтас емес мәтіндердегі мәліметтерді салыстырады, өңдейді; Талғаулы салалас құрмалас сөйлемді ажырата алады; **Көпшілік оқушылар:** кесте, диаграмма негізінде ақпараттарды өңдеп, мәтін құрастырады; **Кейбір оқушылар:** тұтас емес мәтін мен толық мәтіннің айырмашылығын атап көрсете алады, жеке көзқарас білдіреді.	
Бағалау критерийі	-Оқылым мәтініндегі негізгі мәліметтерді анықтап, талқылайды және талғаулы салаласты ажыратады ; -Тұтас емес(кесте,диаграмма,сызба, сурет)мәтіндегі мәліметтерді өңдейді, жазады; -Тұтас емес мәтін мен толық мәтіннің айырмашылығын атап көрсетеді, жеке көзқарас білдіреді.	
Тілдік мақсаттар	**Негізгі сөздер мен сөз тіркестер**: тағдырлас елдер, посткеңестік елдер, халық санының өсуі, кемуі. **Сыныптағы диалог/жазылым үшін тілдік бірліктер:**менің ойымша, пікірімше, салыстырғанда, қорыта айтқанда…	
Құндылықтарға баулу	Тарихтың, мәдениет пен тілдің біртұтастығы. Құрмет, ынтымақтастық, қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілікке баулу	
Пәнаралық байланыс	Тарих, география	
Тақырып бойынша алдыңғы білім	Тағдырлас елдер	
Сабақтың барысы		
Сабақтың жоспарланған кезеңдері	**Сабақта жоспарланған жаттығу түрлері**	**Ресурстар**
Сабақтың басы **2 минут** **3 минут**	**Ұйымдастыру кезеңі (сәлемдесу, түгелдеу)** **Психологиялық ахуал қалыптастыру** **«Көңілді сәлемдесу»** жаттығуы *Шарты:* қатысушы өзінің сәлемдесу түрін көрсетеді. Келесі қатысушы бірінші қатысушының сәлемдесу түрін қайталап көрсетеді және өзінің жаңадан бір сәлемдесу формасын көрсетеді. Осылайша рет-ретімен сәлемдесу жалғаса береді. **Топқа бөлу** Қима қағаздары арқылы. Посткеңестік елдердің ұлттық киімдері беріледі(Қазақстан, Қырғызстан, Өзбекстан). Сол арқылы оқушылар 3 топқа бөлінеді. **Оқылым алды:** **Жуан-жіңішке сұрақтар** -Бұл мемлекеттерді не байланыстырады? -Посткеңестік елдер деген не? -Неге бұл елдерді «Тағдырлас елдер» дейміз? **ҚБ.** Мұғалімнің ауызша бағалауы	Қима қағаздары Оқулық «Қазақ тілі», 9-сынып «Атамұра» баспасы, 2019 жыл

© 2026 Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық құқықтар қорғалған.

Сабақтың ортасы
10 минут

Оқылым кезіндегі тапсырмалары:
«Посткеңестік елдердегі демографиялық өзгеріс» тақырыбындағы мәтін
а)«Балық қаңқасы» әдісі **ЖЖ.ЖЖ.ТЖ**
Жүзеге асыру қадамдары:
1-қадам: Мәтінді әр оқушыға жеке оқу.
2-қадам: Оқу үрдісінде қаңқаның басына мәтін қарастырылатын проблема белгіленеді.
3-қадам: Жоғарғы «қосымша бұтақтарында» проблеманың себебі белгіленеді, төменгі «сүйекшелерінде» оқу барысында себепті нақтылайтын дәйектер жазылады.
4-қадам: Балықтың «құйрығына» қорытынды жазылады.
5-қадам: Жұпта, топта жұмысты талқылау.
6-қадам: Топ жұмысын аудиторияда презентациялау.

Оқулық, А4, түрлі түсті қаламдар

https://www.metod-kopilka.ru/zhaa-dis-tsilder-75559.html

10 минут

МӘСЕЛЕ

10 минут

ә)Мәтіннен талғаулы салалас құрмалас сөйлемдерді табады.
Дескриптор **Білім алушы**
— Мәтінді әр оқушы жеке оқиды;
— Жұпта, топта талқылап, жұмыстанады;
— Топ жұмысын сыныпқа таныстырады.
ҚБ «Идея туралы пікір» топтардың бірін-бірі бағалауы

Оқулық, презентация

https://zinref.ru/000_uchebniki/04000pravo_kazahstana/001_00_stati_na_kazahskom_chast7/014.htm

«Редактор» әдісі ТЖ. ЖЖ
Мәтінді қалпына келтіру. Тарихи деректер бойынша шамамен өткен ғасырлардағы қазақ халқының өсу деңгейі берілген графикалық мәтіндегі мәліметті пайдаланып, толық мәтін құрау.

Мәтін құрауда мына сөздерді пайдалан: ғасырлардан-ғасырларға, кейбір құжаттар, көзге жас үйіріледі, кему, иек артты, қасірет-құрбандық, «тар жол тайғақ кешу», қан төгу, аман-есен, тәубе.
Дескриптор **Білім алушы:**
-Графикалық мәтіндегі мәліметтерді түсінеді, талдайды;
-Берілген сөздер мен сөз тіркестерін пайдаланып, мәтінді өңдеп жазады.
ҚБ: Мұғалімнің ауызша бағалауы

А5, оқулық, презентация, https://www.metod-kopilka.ru/zhaa-dis-tsilder-75559.html

Оқылымнан кейінгі тапсырмалар:
«FILA кестесі» ЖЖ. ЖЖ

Графикалық мәтіндегі ақпарат	Оқылым мәтіндегі ақпарат	Ортақ тұжырым	Қорытынды ой

Дескриптор **Білім алушы:**
— Мәтіндердегі ақпаратты есіне түсіреді, жазады;
— Екі мәтінге ортақ ой тұжырымын табады;
-Сыни тұрғыдан баға беріп, өз пікірін білдіреді.
ҚБ: «Жауап беретін сыныптас» әдісі арқылы өзара бағалау

Сабақтың соңы 1 минут

Сабақты қорытындылау:
«Бір минуттық әңгіме» тәсілі. Оқушылар бір-бірімен әңгімелесу арқылы ой қорытады, жұптық жұмыс жүреді.
Дескриптор **Білім алушы:**
-Сабақта айтылған ақпараттарды есіне түсіреді;
-Жұпта талқылап, ойын қорытады.

Үйге тапсырма 1 минут

Рефлексия 3 минут

М.Әуезов пен Ж.Аймауытовтың мақаласының толық нұсқасын ғаламтор желісінен оқу.

«Қолдорба» әдісі. Қолдорбаның суреті салынған параққа бүгінгі сабақтан алып кеткісі келген дағдылар мен білімді салады.

А5

Саралау-Сіз қандай тәсілмен көбірек қолдау көрсетпексіз? Сіз басқаларға қарағанда қабілетті оқушыларға қандай тапсырмалар бересіз?

Бағалау-Сіз оқушылардың материалды игеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлап отырсыз?

Пәнаралық байланыс – Денсаулық және қауіпсіздік, АКТ-мен байланыс. Құндылықтармен байланыс (тәрбие элементі).

Оқу мақсатына жету үшін оқылым алды сұрақтарын қойып, өткен сабақпен байланыс жасалады және әрі қарай жұмыс жасауға бағдар беріледі. Нақты мақсатқа негізделген тапсырмалар бірнеше әдістермен талқыланады. ***«Балық қаңқасы»*** әдісі оқушылардың жеке, жұппен, топпен жұмыс жасауына, оқылым мәтінін талқылауға мүмкіндік береді. Бұл тапсырма бойынша көпшілігі мәтінді оқып, негізгі және қосымша ақпаратты анықтауы мүмкін және талғаулы салалас құрмаласты табады. Кейбір оқушылар бұған қоса мәтінде көтерілген мәселені ой елегінен өткізіп, оқиғаның себеп-салдарын анықтап, қорытынды жасайды. ***«Редактор»*** әдісі бойынша графикалық мәтіндегі ақпаратты топта талқылап, басқаларға қарағанда қабілетті оқушылар ақпаратты өңдеп, сыни көзқарасын білдіре ойын жазады. Оқылымнан кейін **«FILA кестесімен»** жұмыс барысында барлық оқушылар толық мәтін мен графикалық мәтіндегі ақпаратты салыстырса, кейбір оқушылар өз ойымен қорытындылайды.	Топтардың таныстырылымынан кейін тыңдап отырған топтар бір-бірін «**Идея туралы пікір**» әдісімен бағалайды. Жұппен жұмыс жасау нәтижесін өзара бағалаудың **«Жауап беретін сыныптас»** әдісімен қорытындыланады. Мұғалімнің ауызша бағалауы сабақ барысында үздіксіз жүріп отырады. Оқушылардың жауаптарына қолдау көрсетіп, мадақтау айтып, келесі тапсырмалардың сәтті орындалуына мүмкіндік туғызады.	Қазақстан тарихы, география пәндерімен пәнаралық байланыс жасалады. АКТ-ны пайдалану барысында қауіпсіздік ережесі сақталады. Тарихтың, мәдениет пен тілдің біртұтастығы. Құрмет, ынтымақтастық, қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілікке баулуға негізделеді.
Сабақ бойынша рефлексия Сабақ мақсаттары немесе оқу мақсаттары шынайы, қолжетімді болды ма? Барлық оқушылар оқу мақсаттарына қол жеткізді ме? Егер оқушылар оқу мақсатына қол жетпеген болса, неліктен деп ойлайсыз? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме?Сабақ кезеңдерінде уақытты тиімді пайдаландыңыз ба? Сабақ жоспарынан ауытқулар болды ма және неліктен?	**Бұл тарауды сабақ туралы рефлексия жасау үшін пайдаланыңыз. Сол бағандағы өзіңіз маңызды деп санайтын сұрақтарға жауап беріңіз.**	

Жалпы бағалау

Сабақта ең жақсы өткен екі нәрсе (оқыту мен оқуға қатысты)?
1.
2.
Сабақтың бұдан да жақсы өтуіне не оң ықпал етер еді (оқыту мен оқуға қатысты)?
1.
2.
Осы сабақтыңбарысында мен сынып туралы немесе жекелеген оқушылардың жетістіктері/ қиыншылақтары туралы нені аяқтадым, келесі сабақтарда не нәрсеге назар аудару қажет?

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі
© 2026 **Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы**. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.